

การศึกษาความรู้และทัศนคติของข้าราชการในเขตกรุงเทพมหานคร
เกี่ยวกับสิทธิสตรีไทยในกฎหมายครอบครัว

ว่าที่ร้อยตรีหญิงศิริพร ประนมพนธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประชากรศาสตร์

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-9524-35-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I211686 23

**A STUDY OF KNOWLEDGE AND ATTITUDES OF GOVERNMENT OFFICIALS
IN BANGKOK METROPOLITAN AREA
TOWARD THAI WOMEN'S RIGHTS UNDER FAMILY LAW**

Acting Second Lieutenant (WAC.) Siriporn Pranompont

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Arts in Demography
College of Populations Studies
Chulalongkorn University
Academics Year 2002
ISBN 974-9524-35-7**

ศิริพร ประนมพนธ์: การศึกษาความรู้และทัศนคติของข้าราชการในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับสิทธิสตรีไทยในกฎหมายครอบครัว (A STUDY OF KNOWLEDGE AND ATTITUDES OF GOVERNMENT OFFICIALS IN BANGKOK METROPOLITAN AREA TOWARD THAI WOMEN'S RIGHTS UNDER FAMILY LAW) อาจารย์ที่ปรึกษา: ศ. ดร. ภัสสร ลิมานนท์, 111 หน้า. ISBN 974-9524-35-7.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดระดับความรู้และทัศนคติของข้าราชการเกี่ยวกับสิทธิสตรีไทยในกฎหมายครอบครัว และศึกษาถึงปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อความรู้และทัศนคติของข้าราชการเกี่ยวกับสิทธิสตรีไทยในกฎหมายครอบครัว กลุ่มตัวอย่างคือข้าราชการที่ทำงานในหน่วยราชการที่อยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล ระหว่างปี พ.ศ. 2544-2545 โดยเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้ข้าราชการที่เป็นตัวอย่างทั้งสิ้น 680 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้ข้าราชการที่เป็นตัวอย่างกรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง

การศึกษานี้พบว่าข้าราชการไทยมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิสตรีไทยในกฎหมายครอบครัวในระดับปานกลาง และมีทัศนคติเชิงเป็นกลางเกี่ยวกับสิทธิสตรีไทยในกฎหมายครอบครัว

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยแบบสองตัวแปร และแบบหลายตัวแปร เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความรู้เกี่ยวกับสิทธิสตรีไทยในกฎหมายครอบครัวกับปัจจัยต่างๆ นั้น พบว่าตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อความรู้ของข้าราชการไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า 0.05 คือ ระดับการศึกษา และการตัดสินใจเรื่องสำคัญภายในครอบครัว โดยตัวแปรทั้งสองที่กล่าวมานั้นมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความรู้ในเรื่องดังกล่าว และกลุ่มตัวแปรอิสระทั้งหมดที่นำเข้าสู่สมการวิเคราะห์การถดถอย สามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามคือ ความรู้เกี่ยวกับสิทธิสตรีไทยในกฎหมายครอบครัว ร้อยละ 4.3

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยวิธีวิเคราะห์การถดถอยแบบสองตัวแปร และแบบหลายตัวแปร เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับสิทธิสตรีไทยในกฎหมายครอบครัวกับปัจจัยต่างๆ นั้น พบว่าตัวแปรอิสระที่ส่งผลเชิงลบต่อทัศนคติของข้าราชการไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า 0.05 คือ เพศ และตัวแปรอิสระที่ส่งผลเชิงบวกต่อทัศนคติของข้าราชการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.05 คือ ทัศนคติต่อการแบ่งบทบาทและกำหนดหน้าที่ระหว่างเพศ และกลุ่มตัวแปรอิสระทั้งหมดที่นำเข้าสู่สมการวิเคราะห์การถดถอย สามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามคือ ทัศนคติเกี่ยวกับสิทธิสตรีไทยในกฎหมายครอบครัว ร้อยละ 6.3

วิทยาลัยประชากรศาสตร์

สาขาวิชา ประชากรศาสตร์

ปีการศึกษา 2545

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4287064951 : MAJOR DEMOGRAPHY

KEY WORDS: WOMEN'S RIGHTS/FAMILY LAW

SIRIPORN PRANOMPONT: A STUDY OF KNOWLEDGE AND ATTITUDES OF
GOVERNMENT OFFICIALS IN THE BANGKOK METROPOLITAN AREA TOWARD
THAI WOMEN'S RIGHTS UNDER FAMILY LAW.

THESIS ADVISOR: PROF. BHASSORN LIMANONDA, Ph.D. 111 pp.

ISBN 974-9524-35-7.

The purpose of this study is to measure level of knowledge and attitudes of government officials in Bangkok Metropolitan area toward Thai women's rights under family law, and to investigate factors affecting knowledge and attitudes toward this issue. The sampled population are the in-service government officials who currently work in various ministries located in Bangkok Metropolitan and vicinity areas. Through the multistage sampling, 680 government officials are selected. The self-administered questionnaire is used to obtain information.

The frequencies distribution showed that the sampled population have moderate knowledge and relatively neutral attitudes toward the Thai woman's rights under family law.

The regression analysis (bivariate and multivariate) is used to investigate the relationship between knowledge and attitudes towards Thai women's rights under family law and demographics, socio-economic and other independent variables. With regard to the analysis on knowledge and independent variables, it is found that only two independent variables; government officials' educational background, and decision making on the important matters in the family have strong positive relationship with the knowledge at less than 0.05 statistically significance. All independent variables entered into the regression explained only 4.3 % of the variation of knowledge, a dependent variable.

For the analysis on the relationship between attitudes toward Thai women's rights under family law and the same set of independent variables, it is found that two independent variables; sex (male) has negative relationship while attitudes toward sex role has positive relationship with the knowledge toward Thai women's rights under family law at less than 0.05 statistically significance. All independent variables entered into the regression explained only 6.3 % of the variation of attitudes toward Thai women's rights under family law, a dependent variable.

College of Populations Studies

Field of study Demography

academic year 2002

Student's signature

Advisor's signature

Co-advisor's signature

Siriporn Pranompont
Bhassorn Limanonda

-

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างหาที่เปรียบมิได้จาก ศาสตราจารย์ ดร. ภัสสร ลิมานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำ ปรีกษา และให้ข้อคิดเห็น รวมถึงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจัดทำเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ลงได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้สำหรับพระคุณอันยิ่งใหญ่ของท่าน และกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งแด่รองศาสตราจารย์ ดร. วิพรรณ ประจวบเหมาะ รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร ชโยวรรณ ที่ได้ให้คำแนะนำอันมีค่าอย่างสูงสำหรับการแก้ไขวิทยานิพนธ์นี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมถึงกราบขอบพระคุณ ผศ. ดร. พัฒนาวดี ชูโต กรรมการสอบวิทยานิพนธ์นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์วิทยาลัยประชากรศาสตร์ทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ อบรม สั่งสอนจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา และกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งแด่รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพร ธีระสวัสดิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. วิไล วงศ์สืบชาติ ที่ได้คำปรึกษาและแนะนำแก่ศิษย์มาโดยตลอดทั้งความรู้ทางด้านสถิติ และวิธีวิทยาการวิจัย ตั้งแต่เข้าศึกษา จบกระทั่งสำเร็จการศึกษา และขอขอบคุณอย่างยิ่งแด่เจ้าหน้าที่วิทยาลัยประชากรศาสตร์ทุกท่านที่ให้อำนาจใจเสมอมา

ขอบพระคุณข้าราชการทุกท่านที่เป็นตัวอย่างในครั้ง นี้ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ากรอกแบบสอบถาม รวมถึงอำนวยความสะดวกต่างๆ ทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลของวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณพิเศษคุณวรมน จุลจาริตต์ เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ 7 กลุ่มงานวิเทศสัมพันธ์ สำนักอำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และคุณสิทธิพร ฤทธิสรไกร เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ 6 กองวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่ได้คำปรึกษาด้านภาษาอังกฤษ สำหรับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ เจ้าหน้าที่สำนักกิจการสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจอย่างเสมอต้นเสมอปลายมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงแต่บิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด ให้กำลังใจ ช่วยเหลือบุตรในทุกๆ สิ่ง เป็นกำลังใจตลอดมาในทุกๆ ด้าน และวิทยานิพนธ์นี้คือสิ่งที่บุตรแทนคุณท่านได้บ้างสำหรับพระคุณที่ยิ่งใหญ่ของท่าน

ท้ายที่สุดขอบคุณมาก ๆ แต่บุตรชายคนเดียว (ด.ช.ศิขริน หาญชนะวงศ์) สำหรับกำลังใจพิเศษที่มีให้อย่างสม่ำเสมอ และอยู่เคียงข้างกันมาโดยตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
1.3 แนวคิดเชิงทฤษฎี	4
1.4 กรอบแนวคิดของการศึกษา.....	11
1.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
1.6 สมมุติฐานการศึกษา	27
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	29
บทที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัย.....	30
2.1 ประชากรเป้าหมาย	30
2.2 ขนาดของตัวอย่าง.....	30
2.3 วิธีเลือกตัวอย่าง	31
2.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	32
2.5 ข้อจำกัดของการศึกษา.....	33
2.6 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
2.7 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	34
2.8 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล	34
2.9 นิยามศัพท์.....	35
2.10 นิยามตัวแปรและการสร้างดัชนี.....	35
2.11 ลักษณะทั่วไปของข้อมูล.....	41

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
3.1 การตรวจสอบเงื่อนไขการวิเคราะห์การถดถอย.....	48
3.2 การวิเคราะห์ความรู้ของข้าราชการเกี่ยวกับสิทธิสตรีไทย ในกฎหมายครอบครัว กับปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้าน เศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านอื่นๆ	53
3.3 การวิเคราะห์ทัศนคติของข้าราชการเกี่ยวกับสิทธิสตรีไทย ในกฎหมายครอบครัว กับปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้าน เศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านอื่นๆ	66
บทที่ 4 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	78
4.1 สรุปผลการศึกษา	79
4.2 ข้อเสนอแนะ.....	83
รายการอ้างอิง.....	84
ภาคผนวก.....	94
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	111

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนข้าราชการจากหน่วยงานที่เป็นตัวอย่าง จำแนกตาม หน่วยงาน.....	32
2 การกระจายอัตราร้อยละของความรู้และทัศนคติของข้าราชการ ไทยในเขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับสิทธิสตรีไทยในกฎหมาย ครอบครัว ลักษณะทางประชากร ลักษณะทางเศรษฐกิจ ลักษณะทางสังคม และปัจจัยอื่น ๆ.....	44
3 คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทัศนคติของ ข้าราชการเกี่ยวกับสิทธิสตรีไทยในกฎหมายครอบครัวกับ ตัวแปรอิสระ.....	52
4 การวิเคราะห์การถดถอยแบบง่ายและการวิเคราะห์ การถดถอยพหุของความรู้ข้าราชการไทยเกี่ยวกับ สิทธิสตรีไทยในกฎหมายครอบครัว.....	64
5 การวิเคราะห์การถดถอยแบบง่ายและการวิเคราะห์ การถดถอยพหุของทัศนคติข้าราชการไทยเกี่ยวกับ สิทธิสตรีไทยในกฎหมายครอบครัว.....	76
6 สรุปผลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ของข้าราชการไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งวิเคราะห์ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอย.....	80
7 สรุปผลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ ของข้าราชการไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งวิเคราะห์ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอย.....	82

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กรอบการศึกษาความรู้และทัศนคติของข้าราชการไทย ในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับสิทธิสตรีไทยในกฎหมาย ครอบครัว.....	11